

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: 357483

Documentnummer: 452158

Indiener: College

Datum: 16 januari 2024

Portefeuille(s): Sport

Portefeuillehouder(s): S.J. Lap

Begrotingsprogramma: 5

Begrotingsdoel : Investeringsprogramma in maatschappelijke impact

Contactpersoon: Paul Louwerse/ Karel van Erp

Tel.nr.: 06-51375418 / 06-10968260

Emailadres: p.louwerse@dronten.nl/ k.van.erp@dronten.nl

Onderwerp: Investeringsprogramma dorpen

Samenvatting

Onze gemeente is drie zwembaden rijk, waarvan de twee openluchtbaden in de kernen Biddinghuizen en Swifterbant liggen. De openluchtbaden vragen vanwege hun staat van onderhoud en beheer om maatregelen en daarmee investeringen. Een zwembad kan verschillende maatschappelijke waarden hebben. Het kan een ontmoetingsplek zijn voor jong en oud. Het kan dienen als sportvoorziening, of als plaats om te recreëren. Het kan een bindingsfactor zijn voor vrijwilligerswerk. In dat licht is in het coalitieprogramma opgenomen dat de inzet erop is gericht de zwembaden toekomstbestendig te maken. Uw raad heeft daarop in juli 2022 met een motie opgeroepen met een plan van aanpak te komen.

Onderzoek

Uit onderzoek blijkt dat de noodzakelijke vervanging van de huidige opstallen en behoud van de zwembassins en de techniek een investering vraagt van tenminste 1.423.872 euro en exploitatiekosten van 175.000 euro per jaar, per zwembad. Sluiting van de baden brengt sloopkosten met zich mee van 250.000 euro per bad. Het onderzoek bevestigt ook het beeld dat er verhoudingsgewijs beperkt gebruik gemaakt wordt van de baden.

Inzetten middelen voor grootst mogelijk positief maatschappelijk effect

Het is eenvoudig op te merken dat het openhouden van de zwembaden bedrijfseconomisch niet wenselijk is. Het beperkte gebruik van de zwembaden en daarmee bescheiden bijdrage aan de brede welvaart in de dorpen staat niet in verhouding met de kosten die instandhouding met zich meebrengt. Dat aspect met de vraagstukken die leven binnen de dorpen maakt dat het college zich voor de vraag gesteld ziet of met de genoemde investeringsmiddelen niet een bredere en daarmee grotere maatschappelijke impact voor de inwoners van de dorpen kan worden gerealiseerd. En de brede welvaart in de dorpen kan worden vergroot. Hierbij merkt college op dat wanneer een dergelijke conclusie wordt getrokken, de voor verbetering genoemde financiële middelen wel ter beschikking van de dorpen moeten komen.

In samenspraak met inwoners en verenigingen

Het college is van mening dat het aanbeveling verdient, zeker gezien de historie rondom de baden, om in samenspraak met inwoners en verenigingen in een verhoudingsgewijs kort proces te onderzoeken met welke maatregelen het grootste maatschappelijke effect kan worden bereikt. En op basis van die uitkomsten de vraag over de toekomst van de zwemvoorziening definitief te beantwoorden.

Voorstel:

De raad besluit:

1. *Voor de kernen Biddinghuizen en Swifterbant per kern € 1.432.872 beschikbaar te stellen voor maatregelen/voorzieningen die in een wezenlijke maatschappelijke impact bewerkstelligen;*
2. *hiervoor aan te wijzen als factoren met impact en die maatschappelijke effecten bewerkstelligen:*
 - a. *een ontmoetingsfunctie voor jong en oud vervullen;*
 - b. *als sportvoorziening functioneren;*
 - c. *als recreatievoorziening dienst doen;*
 - d. *als gezondheidsgenerator functioneert;*
 - e. *als bindingsfactor in een samenleving functioneert, zichtbaar door hoeveelheid vrijwilligers en of trots in de samenleving op een voorziening;*

Daarvoor

3. *in samenspraak met inwoners en Verenigingen de vraag te beantwoorden welke maatregelen voorzien in het meeste maatschappelijke effect en die bijdragen aan de brede welvaart in de beide dorpen;*
4. *het proces in samenspraak met inwoners en verenigingen zo in te richten dat uiterlijk het 3^e kwartaal 2024 een voorstel door het college aan de raad kan worden gezonden;*

Waarbij

5. *het wel of niet voortbestaan van een zwembadvoorziening wordt bepaald door het doorlopen proces ad 3 en 4 ;*
6. *rekening te houden met een financiële reservering van € 250.000 per zwembad wanneer de uitkomsten van de onder ad 1 en ad 3 genoemde stappen leidden tot sluiting van een zwembad, voor de sloop van het zwembad;*
7. *De financiële uitwerking van dit besluit bij de finale beslissing over de zwembaden aan de raad voor te leggen.*

INLEIDING

De instandhouding van de buitenbaden in Biddinghuizen en Swifterbant is al jarenlang een terugkerende bron van discussie, maar ook van zorg. Op dit moment vraagt de instandhouding van de baden door de functionele en technische staat waarin ze verkeren op korte termijn om een investering.

In het coalitieakkoord is vermeld "Op basis van bezoekersaantallen, exploitatiekosten en noodzakelijke investeringen wordt een keuze gemaakt over de wijze van het toekomstbestendig maken van de beide buitenzwembaden". De door uw raad aangenomen motie van 14 juli 2022 doet de oproep tot een plan van aanpak te komen.

Het onderwerp is decennia lang al een politiek gevoelig onderwerp. Ook omdat hierbij steeds opnieuw speelt de mate van gelijkwaardigheid van onze drie kernen ten aanzien van maatschappelijke voorzieningen en het samenlevingsklimaat. Bijna in elk debat speelt dat aspect – dat ook nog eens een hoge emotionele waarde heeft - een doorslaggevende rol. De uitkomst van die debatten leidt regelmatig tot het uitvoeren van een nader onderzoek.

Onderzoek

De uitkomsten van de onderzoeken uit 2021 en 2022 door Synarchis zijn benut en voor dit voorstel/debat geactualiseerd.

De uitkomsten maken inzichtelijk dat:

- a. De zwembaden verouderd zijn.
- b. Het openhouden van de zwembaden in de huidige staat niet mogelijk is gelet op aspecten van veiligheid en gebruik;

De bezoekersaantallen in verhouding zeer gering zijn. Namelijk over de laatste vijf jaar gemiddeld 8788 in Swifterbant en 5615 in Biddinghuizen. Waarbij nadere analyse leert dat 60% van de bezoeken wordt gerealiseerd door 251(De Abelen) en 119 (De Alk) unieke bezoekers met een abonnement of rittenkaart. (zie ook de diverse bijlagen)

Bezoekersaantallen zwembaden	2017	2018	2019	2022	2023	Gemiddeld
De Abelen Swifterbant						
Bezoekers totaal	7.775	12.959	10.453	7.282	5.470	8.788
Waarvan unieke bezoekers				283	251	
De Alk Biddinghuizen						
Bezoekers totaal	6.521	8.020	5.548	5.121	2.864	5.615
Waarvan unieke bezoekers				178	119	

Scenario's

Er is een vijftal scenario's onderscheiden die recht kunnen doen aan een gewenste oplossingsrichting, te weten:

- Scenario 0 sluiting van beide zwembaden
- Scenario 1 vervanging huidige opstallen en behoud zwembassins en techniek;
- Scenario 2 vervanging van zowel opstallen als zwembassins en techniek;
- Scenario 3 idem scenario 2 maar dan aangevuld met wensen werkgroep zwembad de Abelen;
- Scenario 4 Het zwembad in Biddinghuizen te sluiten (scenario 0) maar in Swifterbant te behouden scenario 1,2 of 3) ;

In de bijlagen zijn de scenario's uitgewerkt naar effecten voor bezoekers, investering en exploitatie.

Huidige Financiën

Het beheer en de exploitatie vindt op dit moment door Optisport plaats. De gemeentelijke bijdrage bedraagt bijna ruim € 11.000 per bad en daarmee voor de beide baden bijna 22.000 euro per jaar. Hetgeen betekent € 2,60 per bezoeker. Voor uw beeld in een benchmark buitenbaden (Buro Tien) komt een bijdrage van € 5,52 per bezoeker naar voren.

Toekomstige Financiën

Om de baden toekomstbestendig open te houden vraagt dat nu een eenmalige investering (€ 1.432.872 per bad). Maar brengt daarmee gelijktijdig ook een verhoging van de structurele last met zich mee. Voor uw beeld de gemeentelijke bijdrage gaat dan van nu bijna € 11.000 naar tenminste circa € 68.000 per jaar per bad. Wanneer we dan naar de gemeentelijke bijdrage kijken per bezoeker na renovatie dan varieert die afhankelijk van het gekozen scenario, voor de Abelen tussen de € 10,30 en € 17,78 en voor De Alk tussen de € 15,92 en € 25,25. Waarbij al is uitgegaan van een groei naar gemiddeld 25.000 bezoekers per jaar.

AFWEGING

Bij ons college bestaat de nadrukkelijke wens te investeren in maatschappelijke impact. Wordt naar de mogelijkheden van de zwembaden gekeken dan is een investering behorende bij scenario 1 een invulling van deze wens. Echter gezien het gegeven dat de impact bij de zwembaden slechts voor een beperkte groep inwoners geldt in verhouding tot de noodzakelijke financiële impuls, heeft het college de vraag bij zichzelf toegestaan of er met een dergelijk investering niet meer effect voor de samenlevingen van de beide dorpen kan en moet (willen) worden bereikt.

CONTEXT.

a. Diverse andere projecten in de dorpen.

Voor de beide dorpen spelen naast dit vraagstuk nog wezenlijk andere vraagstukken zoals huisvesting onderwijs, ruimtelijke inrichting, ook wel sleutelprojecten genoemd. Het zoeken vanuit dit proces moet er op zijn gericht naast al die andere huidige- en toekomstige investeringen met deze middelen de impact te vergroten van het geheel aan maatregelen/ voorzieningen voor de dorpen en daarmee de brede welvaart van de inwoners te vergroten.

b. Het strategisch vastgoedplan

Het inmiddels vastgestelde Strategisch vastgoedplan geeft beleidskaders waarmee rekening moet worden gehouden. Daarin wordt duidelijk dat het hebben van vastgoed geen doel op zichzelf is. Vastgoed faciliteert in de uitvoering van beleid en de dienstverlening. Gemeentelijk Vastgoed dient bij te dragen aan de gewenste maatschappelijke effecten. Overigens merkt het college hierbij op dat wettelijk de gemeente enkel verplichtingen heeft t.a.v. vastgoed bij onderwijshuisvesting, sportvoorzieningen t.b.v. bewegingsonderwijs en huisvesten hulpdiensten.

c. Voorzieningen niveau

Voor het voorzieningenniveau van een kern bestaat geen blauwdruk. Natuurlijk is een eenvoudig kernwaarde 'voorzieningen dichtbij'. Waarbij gelijk weer over de definitie van "dichtbij" een discussie zal ontstaan. Ook mag duidelijk zijn dat de zelfstandige vitaliteit van een kern over algemeen groter is naarmate een kern groter is. Echter de grootte, het centrale- en/of regionale karakter van een kern zijn aspecten die van invloed zijn op het voorzieningen niveau. Het is een illusie om het voorzieningen niveau van de kern Dronten te kopiëren naar Swifterbant en Biddinghuizen. Net zozeer als dat geldt voor Dronten in relatie tot bijvoorbeeld Zwolle of Almere.

d. Maatschappelijke waarde openlucht baden.

Het beleid van uw raad en ons college is er deze periode op gericht meer bewustzijn te laten ontstaan over de maatschappelijke impact dat beleid en uitvoeringshandelen heeft op de samenleving. Wij willen meer werken vanuit het gericht zijn op het investeren in maatschappelijke impact.

Wanneer wij als college spreken over de maatschappelijke waarde van een openluchtzwembad kijken wij er naar

- Als ontmoetingsplek voor jong en oud;
- Als bindingsfactor in een dorp door bijvoorbeeld het vele vrijwilligerswerk, of de trots op de voorziening;
- Als sportvoorziening;
- Als recreatievoorziening
- Als gezondheidsgenerator, vanuit motto bewegen is gezond en gewenst voor een gezonde samenleving.

Het evident belang van sportvoorzieningen wordt landelijk onderschreven maar hoe zich dat verhoudt tot de maatschappelijke waarde van een buitenzwembad, laat zich dat lastig (slecht) in zwaarte/effect of geld uitdrukken.

e. Brede Welvaart

Het college wil daarnaast meer werken vanuit het begrippen kader van "de Brede Welvaart". Dat kader kent een 8-tal thema's. Thema's waarop een buitenzwembad impact heeft zijn

- *het Subjectief welzijn*, echter sterk afhankelijk van gebruik en de waarde die inwoners een bad toekennen.
- *Gezondheid*, in de vorm van bewegen.
- *Ruimtelijke samenhang en -kwaliteit*, dit ziet op mogelijk meerwaarde van de openbare ruimte en toegankelijkheid van (sport) voorzieningen.
- *Economisch kapitaal*, een bad heeft geen effect op het economisch kapitaal van inwoners, maar wel het financieel kapitaal van de gemeente. En daarmee worden

de middelen voor andere voorzieningen kleiner. Dus de impact van buitenbaden is op de aspecten van brede welvaart zowel negatief als positief. Economisch negatief voor gemeente, positief voor individuele inwoners indien men er gebruik van maakt.

SAMENVATTEND VOORSTEL TOT UITVOERING.

Kort samengevat is ons college van oordeel dat de inwoners van de beide dorpen er recht op hebben dat de zich herhalende discussie over de buitenbaden voor de komend 25 jaar wordt geslecht.

Wij constateren ook dat,

- de staat van onderhoud en veiligheid een investering vraagt om de baden toekomstbestendig te laten zijn;
- er nu sprake is van verhoudingsgewijs beperkt gebruik van de baden en het de vraag is of enkel het opknappen van de baden zal leiden tot een aanzienlijke wijziging van het aantal bezoekers;
- het verhogen van het aantal bezoekers veel meer zal vragen bijvoorbeeld om de baden tot een volwaardige ontmoetingsplek te laten groeien voor jong en oud, als uitnodigende plaats om te recreëren of te laten dienen als volwaardige sportvoorziening, bijvoorbeeld met zwemlessen e.d..

Gezien de omvang van het investeringsbedrag is het college van oordeel dat het wenselijk is in samenspraak met inwoners en verenigingen te kijken of met het investeringsbedrag door maatregelen/voorzieningen meer maatschappelijk effect voor de inwoners van de dorpen kan worden bereikt. Wij zien in dat proces voor de vereniging Dorpsbelangen een belangrijke rol weggelegd. En zullen als eerste met hen in overleg treden voor de uitwerking van het proces. Het blijft aan de raad desgewenst op voorhand nadere randvoorwaarden of richtinggevende uitspraken mee te geven. Wij stellen ons voor dat dit geen jaren durend proces is. Medio dit jaar moet de uitkomst van een dergelijke proces duidelijk zijn. Met uw uitspraak wordt duidelijk dat het niet gaat over het beperken van voorzieningen in de dorpen. Op voorhand reserveert u de financiële middelen hetgeen aan de inwoners duidelijk maakt dat u gaat investeren. Met uw besluit maakt u dan duidelijk dat het bereiken van de maximale effecten voor de lokale samenleving voor u wezenlijk is. Daarbij biedt u ruimte om dat per dorp te laten verschillen. Met uw besluit brengt u tot uitdrukking dat u hecht aan de inbreng van de inwoners, door tussenkomst van de verenigingen Dorpsbelangen.

MIDDELEN

Bij het definitieve voorstel over gewenste voorzieningen komen wij met een voorstel omtrent de in te zetten financiële middelen voor de kern Biddinghuizen en de kern Swifterbant ad € 1.432.872 per kern. Waarbij op voorhand in de richting van het putten uit de reserves en additionele inzet wordt gedacht. Voor het komende korte participatie proces zullen wij de daaraan verbonden kosten vanuit het begrotingssaldo 2024 putten.

COMMUNICATIE.

De vereniging Dorpsbelangen uit Biddinghuizen en uit Swifterbant zijn voorafgaand aan het verschijnen van dit voorstel geïnformeerd. Andere verenigingen worden later met een voortgangsbericht op de hoogte gesteld.

JURIDISCHE ASPECTEN

Met Optisport is een huur- en exploitatieovereenkomst afgesloten voor beheer en exploitatie van de drie zwembaden, de binnensportaccommodaties. Deze overeenkomsten hebben een looptijd van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2028. Indien de gemeente besluit tot sluiting van een of beide buitenbaden dan heeft dit geen juridische en/of negatieve financiële consequenties richting Optisport. Dit omdat in de overeenkomsten is opgenomen dat vermindering van het voorzieningenniveau (sluiting van een binnensportaccommodatie of zwembad) tussentijds mogelijk is. De in de huur- en exploitatieovereenkomst opgenomen bedragen worden dan in mindering gebracht op de totale overeenkomst.

PLANNING EN PROCEDURE

Op basis van dit besluit wordt de uitvoering ter hand genomen. Uiterlijk het derde kwartaal van 2024 wordt aan de raad een voorstel aangeboden in de vorm van een Plan maatschappelijke voorzieningen Swifterbant en Biddinghuizen en de impact voor de kernen.

RISICO'S

Het zonder perspectief naar de toekomst nog langer openhouden van de baden in deze staat brengt veiligheidsrisico's met zich mee en is ook niet meer verantwoord.

Bevoegdheid gemeenteraad

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van;

1. *"Algemene" bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (108 j. 147 Gemeentewet)*

De Secretaris,

De Burgemeester,

Bijlagen:

1. Synarchis Rapportage zwembad de Alk, december 2021
2. Synarchis Rapportage zwembad de Abelen, december 2022
3. Adviesrapport werkgroep zwembad De Abelen, mei 2021
4. Bezoekersaantallen buitenbaden 2017-2023
5. Kostenraming investering scenario's buitenbaden, oktober 2023
6. Kostenraming exploitatie scenario's buitenbaden, oktober 2023
7. Maatschappelijke Impact Buitenzwembaden, oktober 2023
8. Overzicht alternatieve scenario's buitenbaden